

Голові разової спеціалізованої вченої ради
в Національному університеті
«Одеська політехніка»
доктору наук з державного управління,
професору
М.М. Миколайчуку

РЕЦЕНЗІЯ

рецензента, кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри публічного управління та регіоналістики Національного університету «Одеська політехніка», **Дуліної Оксани Василівни**, на дисертацію Гладунової Олени Павлівни на тему: «Публічне адміністрування та інституційна трансформація державної служби в системі судової влади України», подану до захисту в разову спеціалізовану вчену раду Національного університету «Одеська політехніка» Міністерства освіти і науки України на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

1. Актуальність теми дисертації, зв'язок із науковими програмами, темами.

Актуальність дисертаційного дослідження Гладунової Олени Павлівни на тему «Публічне адміністрування та інституційна трансформація державної служби в системі судової влади України» не викликає сумнівів, оскільки в умовах реалізації євроінтеграційного курсу, децентралізації та впровадження принципів належного врядування (good governance) саме ефективне функціонування судової гілки влади є запорукою утвердження верховенства права і довіри громадян до держави.

Водночас ефективність функціонування судової системи значною мірою залежить від рівня інституційного розвитку державної служби в органах судової влади, від її спроможності діяти за стандартами публічного адміністрування, орієнтованими на прозорість, підзвітність і професіоналізм, що робить представлене дослідження надзвичайно актуальним.

Наукове осмислення процесів інституційної трансформації державної служби в системі судової влади має важливе значення для забезпечення балансу між автономією судової гілки влади та загальними принципами публічного управління. Дисертаційне дослідження сприяє формуванню нових підходів до управління людськими ресурсами, стратегічного планування та оцінювання

ефективності діяльності державних службовців в органах судової влади.

Крім того, тематика дисертації узгоджується з основними положеннями Стратегії реформування державного управління України на 2022-2025 роки, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 липня 2021 р. № 831-р, Стратегії розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021-2023 роки, затвердженої Указом Президента України від 11 червня 2021 року № 231/2021, Національної стратегії у сфері прав людини, затвердженої Указом Президента України від 24 березня 2021 року № 119/2021, а також є співзвучною із цілями Плану дій Ради Європи для України (2023–2026) в розрізі функціонування й розвитку незалежної, ефективної та надійної системи правосуддя.

До того ж, обрана тематика відповідає сучасним науковим дослідженням за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування», дотичним до пріоритетних академічних програм, спрямованих на вдосконалення інституційного середовища та підвищення ефективності державної служби в системі судової влади України.

Відтак, тема дисертації є суспільно значущою, методологічно виправданою та має високу практичну цінність для подальшого розвитку теорії й практики публічного адміністрування у сфері судової влади.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані у дисертаційній роботі Гладунової О.П., загалом відзначаються належним ступенем обґрунтованості, логічною послідовністю викладу та відповідністю поставленій меті дослідження.

У вступі (с. 17–25) авторка чітко визначає об'єкт і предмет дослідження, мету, завдання, методологічну базу, що свідчить про системність підходу.

Загалом у дисертаційному дослідженні на високому науковому рівні обґрунтовано теоретичні засади та практичні підходи до формування й розвитку державної служби в системі органів судової влади України як складової публічного адміністрування. Авторка демонструє цілісне бачення проблематики, поєднуючи теоретико-методологічний аналіз із прикладними аспектами функціонування судової служби, що свідчить про комплексність і глибину наукового пошуку.

Наукові положення роботи мають належний рівень аргументованості. Вони ґрунтуються на системному використанні інституційного, функціонального, історико-правового та міждисциплінарного підходів, що забезпечує їх наукову достовірність (с.54-55). Обґрунтування авторської дефініції («державна служба в

системі органів судової влади») є логічним і послідовним, має концептуальний характер та узгоджується з сучасними науковими тенденціями у сфері публічного управління та адміністрування (с.53-54).

Висновки дисертації логічно випливають із проведеного аналізу, підтверджуються результатами дослідження, зокрема щодо застосування інноваційних інструментів зі сфери бізнесу й узагальнення зарубіжного досвіду. Їхня аргументованість посилюється практичною спрямованістю пропозицій щодо удосконалення нормативно-правового регулювання, кадрової політики та організаційних механізмів діяльності державної служби в судовій системі. Зокрема, переконливо обґрунтовано необхідність інституційного виокремлення державної служби в судовій владі та запровадження сучасних управлінських інструментів (KPI, Balanced Scorecard, цифровізація, теорія ігор тощо) (с.244-258).

Рекомендації, сформульовані в роботі, зорієнтовані на підвищення ефективності функціонування судової системи, удосконалення кадрового забезпечення, посилення відкритості та підзвітності судової влади. Запропонована інституційна модель трансформації державної служби в системі судової влади є науково новою, внутрішньо узгодженою та потенційно дієвою для впровадження в національну практику (с.237-240).

Отже, ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій у дисертаційному дослідженні оцінюється як високий. Авторці вдалося досягти внутрішньої логічної цілісності між теоретичними узагальненнями, емпіричними спостереженнями та запропонованими практичними рішеннями. Представлені наукові результати відповідають сучасним вимогам до дисертаційних досліджень у галузі публічного управління та адміністрування і мають як теоретичну, так і прикладну цінність для подальшого розвитку інституту державної служби в судовій системі України.

Сформульовані в дисертації положення підтверджені теоретичними і нормативними джерелами, а також практичним матеріалом. Разом з тим, окремі рекомендації потребують подальшої конкретизації, що може бути предметом наступних прикладних досліджень авторки.

3. Наукова новизна одержаних результатів.

Наукова новизна дисертаційного дослідження Гладунової О.П. є значною, має системний і комплексний характер, що відповідає вимогам до наукових досліджень у галузі публічного управління та адміністрування. Авторкою обґрунтовано та розроблено теоретичні й практичні засади модернізації державної служби в системі органів судової влади, що є малодослідженим і водночас актуальним напрямом для української науки та практики державного

управління.

Важливим науковим результатом є запропонований комплекс методологічних підходів (інституційного, системного, функціонального, управлінського, правового, порівняльно-правового та компетентнісного), які в сукупності формують концептуальну основу дослідження. Вперше розроблено інтегровану аналітичну модель управління державною службою в системі судової влади, що дозволяє оптимізувати кадрову політику та підвищити ефективність управлінських процесів у цій сфері.

Науково цінним є також проведене авторкою класифікування концептуальних моделей державної служби (бюрократичної, публічно-службової, менеджерської та інституційної) та розроблення концепту інституційної моделі трансформації державної служби в системі судової влади. Це свідчить про високий рівень теоретичного узагальнення й оригінальність наукового мислення здобувачки.

Вагомим внеском у розвиток теорії публічного управління є запропоновані підходи до впровадження у публічну сферу елементів менеджменту приватного сектору (SMART, KPI, BSC, теорія ігор), що розширює інструментарій управління результативністю державної служби в судовій системі.

Удосконалення понятійно-категоріального апарату, уточнення сутності мотивації та стимулювання державних службовців судової системи, а також адаптація кращих міжнародних практик до національних умов свідчать про прикладну спрямованість і практичну значущість дослідження.

Значним є також подальший розвиток систематизації наукових теорій і нормативно-правової бази у сфері управління персоналом державної служби, що забезпечує методологічну цілісність і теоретичну глибину дисертації.

У цілому, наукова новизна дисертаційної роботи є обґрунтованою, логічно структурованою та підтверджує авторську спроможність самостійно вирішувати складні наукові проблеми, що має істотне значення для розвитку сучасної теорії і практики публічного управління в Україні, зокрема у сфері судової влади.

Здійснене авторкою узагальнення та розроблення концептуальних і прикладних засад модернізації державної служби в системі органів судової влади суттєво збагачує наукову теорію публічного управління та сприяє удосконаленню механізмів функціонування судової системи в умовах інституційних трансформацій. Наукова новизна дисертації має комплексний характер, що підтверджує її значущість для розвитку вітчизняної науки та практики державного управління.

4. Повнота викладу результатів дисертації в опублікованих працях.

Основні результати дисертаційного дослідження Гладунової Олени

Павлівни отримали належне висвітлення у наукових публікаціях, що свідчить про повноту й системність апробації положень роботи. Авторкою опубліковано низку праць у фахових виданнях України (4) та 3 - у зарубіжних виданнях, які включені до міжнародних наукометричних баз, а також 12 - у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій, що дозволяє зробити висновок про достатній рівень апробації наукових результатів.

У публікаціях відображено ключові теоретичні положення, зокрема щодо інституційної моделі трансформації державної служби в системі органів судової влади, інституціонального підходу до аналізу державної служби, впровадження модернізаційних чинників, зокрема теорії ігор, авторського трактування державної служби в системі органів судової влади, а також обґрунтовано практичні рекомендації щодо застосування міжнародних стандартів у досліджуваній сфері. В окремих працях авторка акцентує увагу на правовому статусі державних службовців та управлінських процесах.

Таким чином, результати дослідження репрезентовані у науковому дискурсі в повному обсязі, що забезпечує відкритість, публічність та можливість фахової оцінки запропонованих підходів і висновків. Обсяг та зміст опублікованих праць відповідають вимогам до дисертацій за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» і підтверджують самостійність, новизну та наукову значущість проведеного дослідження.

5. Дискусійні питання та зауваження щодо змісту дисертації.

Дисертаційна робота Гладунової О.П. характеризується належним рівнем теоретичної та методологічної глибини. Водночас окремі її положення залишають простір для наукового обговорення й подальшого уточнення або розширення у межах майбутніх дослідницьких ініціатив.

1. У підрозділі 1.3 дисертації «Концептуальні основи, етапи та чинники формування інституту державної служби в системі судової влади» авторка здійснює загальний історичний огляд становлення державної служби в судах (с. 70–76). Водночас поданий матеріал переважно зосереджений на описі основних етапів розвитку без достатнього акценту на їх аналітичному переосмисленні, виокремленні ключових переломних моментів та причинно-наслідкових зв'язків інституційних змін. Доцільним видається доповнити цей огляд порівняльним аналізом із актуальним станом і сучасними тенденціями функціонування державної служби в органах судової влади як складової публічного адміністрування, що посилює аналітичний характер розділу.

2. Авторка, зокрема, розглядає інститут державної служби в культурному вимірі, акцентуючи увагу на підвищенні професійного й культурного рівня державних службовців та дотриманні традицій у сфері професійної культури на

прикладі зарубіжного досвіду (с. 64, 164, 174). Разом з тим зазначене питання висвітлено переважно фрагментарно й не набуло у роботі цілісного, системного розвитку. На наш погляд, формування професійної культури державних службовців судової системи потребує глибшого розкриття, зокрема через структурування її ключових елементів (цінності, етичні стандарти, моделі поведінки), узгодження з принципом етичного врядування, а також окреслення механізмів її формування (професійне навчання, етичні кодекси, інституційні стандарти доброчесності).

3. На нашу думку, потребує розширення й конкретизації аспект професійного розвитку державних службовців у судових органах, зокрема питання формування навчально-освітньої системи підготовки судових адміністраторів (с. 199–200, 206–207). Викладені в дисертації механізми та інструменти професійного розвитку подано здебільшого на описовому рівні, без достатнього окреслення дієвих шляхів їх інституційного закріплення. Було б доцільно більш чітко визначити можливі організаційні й нормативні моделі створення та функціонування системи підготовки й підвищення кваліфікації судових адміністраторів, форми безперервного професійного навчання та інституційні суб'єкти, відповідальні за забезпечення такого розвитку.

Слід зазначити, що наведені зауваження та пропозиції мають рекомендаційний і дискусійний характер і спрямовані на окреслення перспективних напрямів подальших наукових пошуків та вдосконалення досліджуваної проблематики, не зменшуючи загальної наукової цінності дисертаційної роботи.

6. Загальний висновок.

Дисертація Гладунової Олени Павлівни є завершеною, самостійною та цілісною науковою працею, у якій на високому теоретико-методологічному рівні досліджено актуальну проблему публічного адміністрування та інституційної трансформації державної служби в системі судової влади України. Зміст дисертації свідчить про належну наукову підготовку здобувачки, її здатність до критичного аналізу складних управлінських і правових процесів, а також уміння формулювати концептуальні положення, що мають теоретичну новизну та практичне значення.

Результати дослідження пройшли належну апробацію в наукових публікаціях і конференціях, що відповідає вимогам до дисертаційних робіт на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування». Структура, зміст і обсяг дисертації відповідають встановленим критеріям, а самостійність і оригінальність викладених ідей не викликають сумніву.

На підставі вищезазначеного вважаю, що дисертація Гладунової О.П. відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами), а її авторка, Гладунова Олена Павлівна, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії у галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний рецензент:

кандидат юридичних наук,
доцент, доцент кафедри публічного
управління та регіоналістики
Національного університету
«Одеська політехніка»

Оксана ДУЛІНА